

Савченко Ярослав Володимирович, аспірант, Інституту обдарованої дитини НАПН України, молодший науковий співробітник відділу інформаційно-дидактичного моделювання, Національний центр «Мала академія наук України», e-mail: savchyyarik@gmail.com,
orcid.org/0000-0001-5790-6629,

Ємець Вікторія Василівна, науковий співробітник відділу інформаційно-дидактичного моделювання Національний центр «Мала академія наук України», e-mail: evvevv@ukr.net,
orcid.org/0000-0002-4352-7190

ПРОТИСТОЯННЯ ІНТЕЛЕКТІВ: НЕЗУПИННИЙ НАУКОВИЙ РОЗВИТОК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У світовій і вітчизняній освітньо-науковій практиці та музейній педагогіці останні 2 десятиліття активно здійснювалась розбудова інтерактивних наукових музеїв нового покоління, спрямованих на розвиток допитливості, посилення дослідницького компоненту освітнього процесу та профорієнтаційних заходів щодо наукових спеціальностей. Результатом цієї діяльності у світі стало створення понад 3000 високотехнологічних подібних музейних наукових просторів (як державних, так і приватних), які щороку відвідує понад 310 млн. відвідувачів [1].

В Україні цей процес, на тлі вивчення найкращого компаративного досвіду та потреб практичної активізації науково-дослідної складової в процесах навчання обдарованої учнівської молоді, активно розпочався у 2010-2012 рр. У цей період в Україні було відкрито понад 12 інноваційних закладів подібного спрямування. Проте державний інтерактивний музей науки зі 120 інтерактивними експонатами, з якими можна безпосередньо взаємодіяти, вперше було відкрито у 2020 р. на ВДНГ у павільйоні 23 Національним центром «Мала академія наук України» за сприяння зарубіжних консультантів, провідних партнерів-виробників музейного обладнання, МОН України та НАН України. Даний проект виявився надзвичайно вдалим і результативним, про що свідчить не тільки кількість відвідувань даної установи та відгуки, але і бажання відвідувачів повертатися та заглиблюватися у захопливий та багатогранний пізнавальний процес.

Тому, під час робочої наради МОН України 20.04.2021 р. було укладено Меморандум про співпрацю і взаємодію між Міністерством розвитку громад та територій України, Міністерством освіти і науки України, Національною академією наук України та Національним центром «Мала академія наук України» на виконання доручення Президента України Володимира Зеленського щодо створення в Україні мережі інтерактивно-освітніх центрів науки. Цілі розвитку системи таких центрів спрямовані на поширення наукових знань у сучасній і доступній формі; сприяння територіальним громадам у

залученні молоді до творчої діяльності; впровадження інноваційних технологій у освітню практику; створення рівних можливостей усіх суспільних груп населення для самореалізації, розвитку здібностей та творчого потенціалу; забезпечення права громадян на якісні освітні послуги [2].

Було прийняте рішення щодо створення та відкриття мережі регіональних інтерактивно-освітніх центрів науки, що включають такі простори, як інтерактивні музеї науки, науково-дослідницькі лабораторії для проведення навчальних занять та тематичних досліджень, дитячі студії, лекційні аудиторії, бізнес-інкубатори, лабораторії протипування для залучення шкільної та студентської молоді, а також лабораторії професійного розвитку педагогічних працівників.

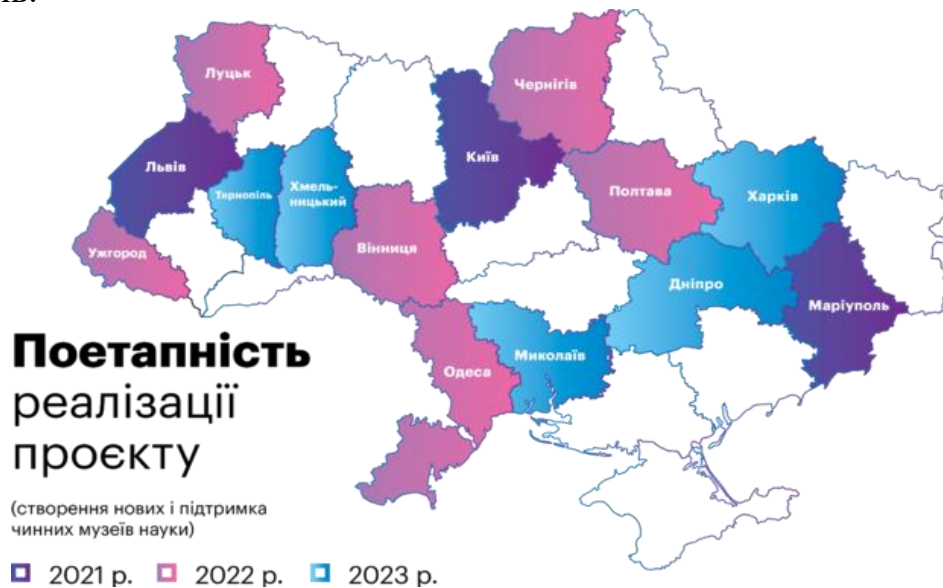

Рис. 1. План реалізації створення мережі центрів наукової освіти [1]

Проте 24.02.2022 р. плани було зруйновано вторгненням російських військ і порушенням суверенітету України. В одну мить мирне життя українців було зруйновано, розпочались бойові дії, кількість біженців за даними Управління Верховного комісара ООН по справах біженців, тільки за межі України перевищило 4,5 осіб.

Однією з найперших біженців, кількість яких на сьогодні налічує понад 600 тисяч осіб прийняла Львівська область. У складі тимчасово переміщених осіб переважають жінки з дітьми, які зазнали значних стресових впливів. Також через військову агресію Росії на Львівщину прибули діти, позбавлені батьківської опіки, з Луганської, Донецької, Запорізької, Харківської, Київської та інших областей, зокрема з п'ятох дитячих будинків сімейного типу з різних регіонів країни [3].

Ураховуючи значну кількість евакуйованих дітей до Львову та області та потребу продовження освітньо-наукового процесу, зняття стресової напруженості переміщених осіб, Малою академією наук України, Львівським Tech Startup School Львівської Політехніки, Одеським Музеєм цікавої науки за сприяння Львівської ОДА було прийняте рішення об'єднати зусилля і створити Музей науки та інновацій для дітей (що діє безоплатно у воєнний час). Для цього в центрі міста (Січових Стрільців, 7) було виділено приміщення,

передано 36 інтерактивних експонатів з музею науки Малої академії наук у Києві, частину експозиції Tech Startup School, ігри та прилади Одеського Музею цікавої науки з метою дослідження і випробування цікавих експонатів та приладів, проведення спостережень, пояснення в ігровій формі законів науки в ігровій формі (Рис.2).

Рис.2. Львівський Музей науки та інновацій для дітей [4]

Таким чином 05.04.2022 року відбулося відкриття львівського Музею науки та інновацій у якому прийняли участь діячі науки та освіти з усієї України (Рис.3). Експозиція музею, де цікаво-пізнавально можна провести час, адаптована як для дітей молодшого шкільного віку, так і для старшокласників і дорослих. Такі експонати як колиска Ньютона, міст да Вінчі, інтерактивна пісочниця, інтерактивна підлога, зоотроп, магнітний міст, прозорий міст, баланс-борд і понад 100 ігор дозволяють дітям відволіктись від сурових днів війни, поринути в світ науки, спрямувати їх до інновацій і завдяки наочності діючих інтерактивних експонатів розвивати пізнавальні процеси: пам'ять, увагу, мислення, уяву, спостереження, мову, сприйняття, що надзвичайно важливо в стані розвитку інтелектуального протистояння під час війни. Не менш важливою є роль установи у розвитку залучених до інтерпретаторського процесу студентів та молодих спеціалістів, для яких такого роду робота стала не тільки трампліном для набуття особистих та професійних якостей, але і важливим чинником, що дозволяє молодим людям відчувати себе потрібними в умовах війни та з користю проводити час. І надзвичайно варто скеровувати наукову дитячу творчість на інноваційне майбутнє й технологічний розвиток України. І як свідчить історія, у протистоянні завжди сильнішим виявляється та сторона, яка як технологічно, так духовно сильніша.

Рис.3. Відкриття львівського Музею науки та інновацій

Література:

1. Пуртова А. Про мережу інтерактивних музеїв науки. Блоги. URL: <https://osvita.ua/blogs/82278/> (дата звернення: 25.04.2022).
2. В регіонах України створюватиметься мережа інтерактивно-освітніх центрів науки. МОН України. <https://mon.gov.ua/ua/news/u-regionah-ukrayini-stvoryuvatimetsya-merezha-interaktivno-osvitnih-centriv-nauki> (дата звернення: 29.04.2022).
3. Наразі на Львівщині перебуває понад 600 дітей-переселенців без батьків. Suspilne.media. URL: <https://suspilne.media/216129-narazi-na-lvivsini-perebuvaе-ponad-600-ditej-pereselenciv-bez-batkiv/>
4. Музей науки та інновацій для дітей відкрили у Львові. АрміяINFORM URL: <https://armyinform.com.ua/2022/04/06/muzej-nauky-ta-innovacij-dlya-ditej-vidkryly-u-lvovi/> (дата звернення: 29.04.2022).